

Aan de raad van de gemeente Olst-Wijhe.

Oordeelsvormende raadsbijeenkomst d.d.	9 februari 2026	agendapunt 4
Raadsvergadering, d.d.	2 maart 2026	agendapunt 8

<i>Portefeuillehouder</i>	Burgemeester Sietske Poepjes
Zaaknummer	49053-2025
Datum B&W-besluit	16 december 2025

Onderwerp
Voorstel tot het beschikbaar stellen van een incidenteel
budget voor uitvoering van de vergunnings-, toezichts- en
handhavingstaken (VTH)

BIJLAGEN:

- Uitvoerings- en handavingsstrategie gemeente Olst-Wijhe
- VTH-Uitvoeringsprogramma 2026

AANLEIDING

De gemeente is wettelijk verplicht om een uitvoerings – en handavingsstrategie voor te stellen voor taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (de VTH-taken). Deze strategie vormt het kader voor alle activiteiten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. De belangrijkste beleidslijnen zijn in dit document vastgelegd, de nadere uitwerking vindt plaats in het jaarlijkse uitvoeringsprogramma. Op deze manier kan de gemeente adequaat en flexibel inspelen op veranderende omstandigheden en behoeften.

Het uitvoeringsprogramma 2026 geeft inzicht in de vergunnings-, toezichts- en handhavingstaken die in dat jaar worden uitgevoerd. Daarnaast wordt aangegeven welke capaciteit moet worden ingezet om de beoogde resultaten te kunnen realiseren.

De uitvoerings- en handavingsstrategie richt zich op zes sporen, die voortkomen uit de vier kernprincipes van de Omgevingsvisie Olst-Wijhe 2050 en het Bestuursakkoord 2022 – 2026:

1. De inzet op veiligheid krijgt prioriteit, op basis van risicosturing
2. Meer aandacht voor thema's als duurzaamheid, gezondheid en groene inpassingen.
3. Samenlevingssturing op signaalbasis en met een jaarlijkse thematische focus
4. Inzet op communicatie voor bewustwording en preventie
5. Het inzetten op preventie, via het sectorale beleid
6. Het herschikken van taken en inzetten op procesoptimalisatie

De sporen vormen de basis voor de uitvoerings- en handavingsstrategie en het uitvoeringsprogramma.

BEOOGD RESULTAAT

- Voldoen aan wettelijke verplichtingen.
- Een veilige en leefbare fysieke leefomgeving.

KADER

Artikelen 13.5, 13.8, 13.9 en 13.12 van het Omgevingsbesluit.

ARGUMENTEN

Voldoen aan wettelijke verplichtingen

Met het vaststellen van de uitvoerings- en handavingsstrategie voldoen we aan de wettelijke verplichting van artikel 13.5 van het Omgevingsbesluit. Met het vaststellen van de strategie beschikken we over een

breed gedragen en actueel beleidskader, op basis waarvan prioriteiten kunnen worden vastgesteld en uitvoering gericht kan plaatsvinden.

Met het vaststellen van het VTH – uitvoeringsprogramma 2026 voldoen we aan de wettelijke verplichting van artikel 13.8 van het Omgevingsbesluit. Het uitvoeringsplan vormt de basis voor een gestructureerde inzet van capaciteit in relatie tot de geformuleerde prioriteiten in 2026.

Het Omgevingsbesluit schrijft voor dat de partners binnen een Omgevingsdienst (OD) gezamenlijk een uniform uitvoeringsprogramma opstellen voor de taken die aan de OD zijn opgedragen. Deze uniforme werkwijze resulteert in een standaard sjabloon, waarin lokale parameters worden verwerkt. Het uniforme jaarprogramma voor de OD-taken, inclusief de uitvoering voor de gemeente Olst-Wijhe, is opgenomen als bijlage 1 bij het Uitvoeringsprogramma VTH 2026.

Interbestuurlijk toezicht

De Provincie houdt toezicht op de uitvoering van onze VTH-taken. In 2025 hebben voor dit onderdeel de status 'oranje' gekregen omdat ons VTH-beleid niet actueel was. Met het vaststellen van het nieuwe VTH-beleid kunnen we komend jaar voldoen aan de eisen die de Provincie aan ons stelt. Na vaststelling van de stukken worden deze naar Gedeputeerde Staten van Overijssel gestuurd.

Ambitieniveau

Het uitvoeringsprogramma geeft inzicht in de werkzaamheden voor 2026. Deze werkzaamheden komen voort uit wettelijke verplichtingen en uit de eigen ambities. Daar waar ruimte is om eigen keuzes te maken in het wel of niet doen van bepaalde werkzaamheden is een ambitieniveau bepaald. Zo is op het onderdeel toezicht en handhaving per activiteit een ambitie bepaald. Daarbij is de keuze gemaakt om niet alle activiteiten te controleren of op te pakken, maar daar gericht en risico gestuurd prioriteiten in aan te brengen. Dit betekent dat we bepaalde werkzaamheden altijd oppakken en andere werkzaamheden beperkter. Zo handelen we alle klachten en handavingsverzoeken af, maar controleren we bijvoorbeeld minder vaak op het kappen van bomen of het realiseren van landschappelijke inpassingsplannen. De afhandeling van activiteiten en de resultaten daarvan monitoren we periodiek. Op basis daarvan kunnen we ambities bijstellen.

Benodigde capaciteit

Het uitvoeringsprogramma geeft op detailniveau inzicht in de capaciteit die nodig is om alle werkzaamheden uit te kunnen voeren. In paragraaf 7.3 is opgenomen waar hierin de knelpunten zitten. Geconstateerd is dat er, op basis van het nu vastgelegde ambitieniveau, op een aantal taakvelden een capaciteitstekort is. Hierbij gaat het om de taakvelden vergunningverlening (tekort van 1331 uur), toezicht en handhaving Omgevingswet (tekort van 1279 uur) en toezicht en handhaving openbare ruimte (betreft inzet boa's, 300 uur). Ook is er een beperkt tekort op het taakveld vergunningverlening APV (114 uur).

Huidige situatie

Momenteel voeren wij de VTH-taken uit met een beperkt aantal éénpitters:

- één vergunningverlener Omgevingswet (is vacatureruimte voor),
- één toezichthouder Omgevingswet,
- één jurist Omgevingswet en
- één toezichthouder APV.

Deze werkwijze maakt ons kwetsbaar, omdat er geen achtervang is bij afwezigheid van medewerkers en medewerkers elkaar niet kunnen vervangen. Daarnaast beperkt het onze flexibiliteit om snel op incidenten te reageren en biedt het weinig ruimte voor kwaliteitsverbetering en -bewaking.

Gewenste situatie

Om de veiligheid en leefbaarheid te kunnen blijven waarborgen en toe te kunnen zien op de wet- en regelgeving, zijn toezichthouders cruciaal. Zij zien toe op het naleefgedrag bij verleende omgevingsvergunningen, zowel op ruimtelijk als technisch vlak. Daarnaast worden toezichthouders ingezet op verzoek van de jurist Omgevingswet, bijvoorbeeld naar aanleiding van een handavingsverzoek. Naast bouwkundig toezicht richten zij zich ook op het tegengaan van ondermijning en criminaliteit. Dit gebeurt via integrale controles, onder meer naar aanleiding van meldingen bij Meld Misdaad Anoniem, signalen vanuit het cluster OOV en meldingen van boa's. Hiermee dragen we bij aan de uitvoering van de 'Beleidsagenda Integrale Veiligheid Olst-Wijhe 2025–2029'.

Kwaliteitscriteria 3.0

Per 1 januari 2025 zijn de nieuwe, verplichte landelijke kwaliteitscriteria 3.0 voor Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving in werking getreden. Als gemeente zijn wij verplicht aan deze eisen te voldoen en worden wij hierop getoetst door het Interbestuurlijk Toezicht van de provincie. De verantwoording van deze kwaliteitscriteria wordt opgenomen in het VTH-jaarverslag 2025, dat in het eerste kwartaal van komend jaar wordt opgesteld.

Op dit moment voldoen wij niet aan de kwaliteitscriteria voor de 'toezichthouder Omgevingswet'. Wij schieten tekort op zowel deskundigheid als continuïteit. Daarmee voldoen wij ook niet aan de wettelijke verplichting zoals vastgelegd in artikel 18.20 van de Omgevingswet. Welke gevolgen dit heeft op het gebied van Interbestuurlijk Toezicht, is op dit moment onbekend. Begin 2026 doen we een volledige toets op de Kwaliteitscriteria 3.0. Mogelijk leidt dit tot meer knelpunten.

Voorstel

Voorgesteld wordt om de capaciteit voor het uitvoeren van de VTH-taken uit te breiden, zodat het VTH-uitvoeringsprogramma daadwerkelijk kan worden gerealiseerd. Alleen dan kunnen we de gestelde ambities en doelen waarmaken. Als uitbreiding van de formatie niet mogelijk is, moet het ambitieniveau worden bijgesteld. Dit betekent dat een groot deel van de werkzaamheden uit het huidige uitvoeringsprogramma niet kan worden uitgevoerd, wat aanzienlijke risico's oplevert voor de veiligheid en leefbaarheid in onze gemeente. Het voorliggende uitvoeringsprogramma voorziet al in een minimaal niveau van uitvoering. Geadviseerd wordt om dit niveau niet verder te verlagen.

DRAAGVLAK EN PARTICIPATIE

N.v.t.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

Op basis van het uitvoeringsprogramma is er een capaciteitstekort geconstateerd. Om de capaciteit op voldoende niveau te brengen zijn extra financiële middelen nodig. De financiële consequenties zijn als volgt:

Taakveld	Capaciteitstekort	Beschikbare middelen	Benodigde middelen
Vergunningverlening	1331 uur (1 fte)	Vacatureruimte	Geen
Toezicht en handhaving Omgevingswet	1279 uur (1 fte)	€ 36.000,-	€ 55.000,-
Toezicht en handhaving openbare ruimte (inzet BOA's)	300 uur	Geen	€ 10.000,-
Totaal benodigde middelen			€ 65.000,- *

* incidenteel voor 2026 en structureel vanaf 2027

Voorgesteld wordt om een incidenteel budget van € 65.000,- beschikbaar te stellen om de capaciteit op het taakveld VTH vanaf 2026 op voldoende niveau te brengen. De structureel benodigde middelen zijn onderdeel van de afweging bij het opstellen van de Kadernota 2027-2029 en worden via die weg aan u voorgelegd.

In een ander voorstel wordt u gevraagd om incidentele middelen beschikbaar te stellen voor doorontwikkeling van de organisatie, voor digitale transformatie en voor het tijdelijk versterken van de uitvoeringskracht van de gemeente. Wij zijn ons ervan bewust dat wij u met voorliggend voorstel nogmaals vragen om middelen beschikbaar te stellen. Echter, het betreft hier nieuwe beleidsmatige keuzes met financiële consequenties. Wij leggen deze daarom afzonderlijk aan u voor.

AANPAK/UITVOERING

Met het incidentele budget kan de formatie tijdelijk op sterkte worden gebracht. Bedoeling is hier in de eerste helft van 2026 tijdelijk capaciteit voor in te huren. Zodra er structurele middelen beschikbaar zijn kan de vaste formatie worden versterkt. We gaan dan nieuw personeel werven.

VOORSTEL

1. Kennis te nemen van de Uitvoerings- en handavingsstrategie Gemeente Olst-Wijhe en het VTH-Uitvoeringsprogramma 2026.
2. Vanuit de reserve nog te bestemmen middelen een incidenteel budget van € 65.000,- beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de VTH-taken.

Burgemeester en wethouders van Olst-Wijhe

de secretaris

de burgemeester

Sjoerd van den Berg

Sietske Poepjes

Informatie in te winnen bij:

Petra Nijman

Telefoonnummer: 14 0570

Onderwerp Besluit tot het beschikbaar stellen van een incidenteel budget voor uitvoering van de vergunnings-, toezichts- en handhavingstaken (VTH)

De raad van de gemeente Olst-Wijhe;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 16 december 2025,

gelet op 189 van de Gemeentewet;

besluit:

1. Kennis te nemen van de Uitvoerings- en handavingsstrategie Gemeente Olst-Wijhe en het VTH-Uitvoeringsprogramma 2026;
2. Vanuit de reserve nog te bestemmen middelen een incidenteel budget van € 65.000,- beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de VTH-taken.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering d.d. 2 maart 2026.

De raad voornoemd,
de griffier

Anne-Marie Holleman

de voorzitter

Sietske Poepjes